

kršćansko naziranje na svijet, kako ga predaje katolička vjera. Ona treba da nas opet sveže s Bogom, sa svrhunaravnom milosti, sa pravom slobodom, sa čistom istinom, sa dostojnim čovjeka življenjem. — Da se to postigne, treba da predstavnici katoličke vjere budu agilniji i žilaviji, u načelu i djelovanju. Osobito nam treba što čvršćeg udruženja, što revnijeg apologetičnog djelovanja, što više prave znanosti i katoličkih sveučilišta. — Ovim velikim mislima možemo se mi samo pridružiti i poželjeti, da bi oduševile što više katolika, pogotovu naučnjaka. Zato smo ih i iscrpili ovako na tanko. Ali ih u brošuri ima mnogo više. Toplo preporučamo. *Dr. Fran Barac.*

J. Bessmer S. J.: Philosophie und Theologie des Modernismus. Eine Erklärung des Lehrgehaltes der Enzyklika Pascendi, des Dekretes Lamentabili und des Eides wider den Modernismus. Freiburg, Herder, 1922. str. XII. i 611, cijena K 8'40, vez. K 9'60.

Ovo je djelo, kako mu sam podnaslov kaže, komentar enciklike Pascendi, dekreta Lamentabili i prisege protiv modernizma, uzete iz motupropria Sacrorum antistitum, pa se prema tim trim dokumentima samo djelo raspada u tri velika odsjeka.

U prvom dijelu (str. 1—103) prikazuje pisac sistematski prema enciklici Pascendi nauk modernista i njegovo protuslovlje s katol. naukom, te opširno razvija teoriju Loysijevu, oca modernizma, i agnosticizam, immanentizam i evolucionizam, i to uvijek u savezu s enciklikom. Dobro je učinio pisac, što se je najprije osvrnuo na encikliku Pascendi, makar ona nije prvi dokument protiv modernizma, jer tako nam je u početku pokazao cijeli modernistički sistem, koji je enciklika prva sistematizirala, u svojoj osnovi i u svojim filozofskim temeljima. Taj prvi odsjek Bessmerov odgovara cijelom vrsnom djelu dra Gislera: Der Modernismus (Benziger, Einsiedeln, 1912. str. 686, cijena 8 fr.). Da je prvi dio drugičije gragjen, ispao bi sigurno jedinstveniji. Već u početku valja istaknuti pedantnu točnost

u navagjanju i tumačenju spomenutih triju dokumenata i u prikazivanju mod. nauka.

Drugi najopširniji dio (str. 104—516) stvaran je i vrstan komentar 65 propozicija dekreta Lamentabili ili kako se obično zove „novi silab“ ili „silab Pije X.“ U glavnom su tri temeljne bludnje modernizma, na koje se silab obara: 1. omalovaženje ili negacija crkv. učiteljstva, 2. prekomjerno uzvisivanje znanosti kao nepogrješive, 3. nastojanje, da se naturalistički evolucionizam provede na polju katol. vjere.

Bsmr svih 65 propozicija svagja na 7 grupa, te prema tome cijeli komentar dijeli u 7 poglavlja, u kojima govori: 1. o poslušnosti u vjerskim stvarima (točka 1—8), 2. o inspiraciji, historičnosti i nepogrješivosti Sv. Pisma (t. 9—19), 3. o objavi, dogmi i postanku dogme (t. 20—26), 4. o Kristu, Sinu Božjem i Spasitelju (t. 27—38), 5. o postanku pojedinih sakramenata (t. 39—51), 6. o postanku, biti i svrsi Crkve i o primatu (t. 52—56), 7. o istinitosti i nepromjenljivosti kat. nauka (t. 57—65). Time, što je pisac razdjelio svoj komentar u 7 poglavlja, uspelo mu je modernističku nauku pregledno prikazati. Kod pojedinih propozicija B. kratko i temeljito razlaže najprije katolički nauk, zatim protivni nauk modernista. Osobito valja istaknuti jasnoću i prozirnost u prikazivanju nauka modernista, koji je u sebi dosta taman, a često i dvoznačan. Kod razlaganja nauka modernističkog pobija i njihove dokaze, čime nas još bolje upoznaje s njihovim naukom. Tako ovaj komentar možemo punim pravom nazvati apologijom katol. nauka proti modernizmu. Držim, da je autor mogao gdjekoji citat, koji ne spada upravo na samu stvar (n. pr. str. 127), izostaviti i koji puta u izlaganju biti kraći. Velika je zasluga B., što je gotovo kod svake propozicije novog silaba pokazao odakle je uzeta. Mnoge su doslovno uzete iz spisa modernista (većinom iz Loysija), nekoje u stvarnom ili pak proširenom značenju.

U trećem djelu (str. 516—596) autor razlaže i tumači pojedine stavke u prisegi proti modernizmu. Osobito valja istaknuti zanimivo raspravljanje o povijesti dogme.

Djelo postaje u pravom smislu priručnim po svom vršnom i opširnom stvarnom kazalu (str. 601—611).

Dr. Leopold.

Pohodi Isusu Kristu u presv. olt. sakramentu i Bl. Djev. Mariji i druge razne molitve. Napisao sv. Alfonso Marija Liguori, s talijanskog preveo Dr. Mirko Boić.

Ovo je naslov novoj knjižici nabožnog sadržaja, kojom je ljetos obogatio Zbor duh. mladeži zagrebačke hrvatsku knjigu. Omogućio nam Zbor, da u lijepom jeziku hrvatskom možemo pozdraviti Spasitelja u presv. sakramentu i Bl. Djev. Mariju, i to mislima, osjećajima i čuvstvima sv. Alfonsa tog velikog štovatelja euharističnog Spasitelja i njegove svete Majke. — Trideset i jedan pohod za trideset i jedan dan mjeseca niže se u knjižici, a jedan ljepši od drugoga; lijepa je strana tim pohodima, što nas sjećaju u svakom danu na lako sredstvo milosti — duhovnu svetu pričest. — Nakon ovih pohoda slijede 26. uzdaha Gospodu u Presvetom, te su reći bi produljene strjelovite molitvice, zgodne da se izmole na izmjenu prije svakog pohoda. — Treći je glavni dio knjižice: Euharistični mjesec, prijevod iz časopisa „Euharistia“ i „Svećenička zajednica“ iz latinskog djelca P. X. Lercari S. J.: Praeparationes, aspirationes ac gratiarum actiones pro sumptione SS. Eucharistiae per singulos mensis dies distributae. Tuj je nanizano u 31. pripravi i zahvali biserje najljepših naziva Spasitelju iz sv. Pisma, e da upoznamo koga imamo u sredini svojoj. Preizvršno je to pomagalo priprave i zahvale kako svećenicima, tako i drugim osobama, koje dnevce pristupaju k stolu Gospodnjem. Tu je doista varietas, quae delectat, da se u pobožnosti, počitanju i ljubavi dnevce pristupa ad sancta sanctorum. Najtoplije preporučamo, da se knjižica što više širi. Cijena je knjižici u koži 2 K, u imitaciji 1'60 fil., u platno sa zlator. 1'40, a bez zlator. 70 fil.

Dr. Beluhan.

Die Nachahmung der Heiligen in Theorie und Praxis. Von Max Huber S. J. Dva

sveska, prvi o teoriji, a drugi o praksi: izdala Herderova as-cetska biblioteka.

Često se propovijeda o nasljedovanju svetih, a ne izabire se vazda ono pravo, pa se događa, da govornik zapane u teške zablude. Zo to treba upute, a tu podaje označeno djelo. Bit će veoma korisno i onima, koji su dužni druge voditi, kako i onima, koji već putem savršenstva stupaju. — Tko želi nasljedovati kojeg sveca, mora da ga pozna; u tu nas spoznaju uvodi prvi dio. Nadalje treba da znade put cilju, da zna: što, kako, kako daleko? O svemu tomu poučaje nas autor na 516. stranica. — U drugom se svesku na 584. stranica govori o praktičnom nasljedovanju, o nutrašnjem i vanjskom životu svetih, o uzvišenim njihovim viđenjima, čuvstvima, molitvama, te o pojedinim krepostima. Da se uzmogne sve to pravo nasljedovati, valja imati pravi pojam o pojedinoj kreposti, a i tome udovoljuje autor jasno i dotjerano.

Kako je djelo jezgrovito, dokazom je, što autor na mnogo mjesta rabi nauku andeoskog učitelja, osobito drugi dio Summae theologiae. U glavnom je djelo poučno, može se reći popularno-znanstveno, te namijenjeno u prvom redu onima, kojima je stalo do praktičnog nasljedovanja svetih; pomna obradba djela pokazuje, da je djelo plod dugogodišnjeg iskustva i pravog stručnjaka na tom polju.

Cijena je djelu u dva sveska kruna 9. i fil. 60.

Dr. Beluhan.

Analecta Bollandiana. T. XXX. Bruxelles 1911.

Na prvom mjestu je kratki životopis glasovitoga O. Charlesa de Smedta († 5. ožujka 1911.), koji je u zadnje vrijeme, od 1882., bio duševni vodj čitavoga rada bollandističkoga. U članku je nekoliko dragocjenih podataka. Poznato je, da je nakon ukinuća Družbe Isusove bilo djelo Acta Sanctorum prekinuto, dokle ga reštaurirani red nije 1837. i opet nastavio. U prvi kraj nije novim Bollandistama uspjelo dignuti se na staru visinu. Bilo je nedostataka u osnovi, pa i u samoj naučnoj praktici. Ide zasluga de Smedta, da je čitav bollandistički